Τό θέατρο, ὁ κινηματογράφος, οἱ εἰκαστικές τέχνες καί τό σέϊκ

ΑΡΙΣΤΕΡΑ : Ἀπό τήν παράσταση τοῦ ἔργου τοῦ Μπρέχτ «Ὁ ἄνδρας εἶναι ἄνδρας», πού ἐόθηκε ἀπό τό «Θεατρικό Ἐργαστήρι» τῆς Θεσσαλονίκης. ΣΤΗ ΜΕΣΗ : Στήν καφετερία «Τζοκόντα» : Καφές, πουράκι, σέϊκ καί πόζα. ΔΕΞΙΑ : Σκηνή ἀπό τό ἔργο τοῦ Θ. Ἀγγελόπουλου «Ἀναπαράσταση», πού συζητήθηκε πολύ στή Θεσσαλονίκη.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ '72

Ἡ νεολαία πού ζῆ γιά τό χορό καί ἡ νεολαία πού σκέφτεται

ΤΟΥ ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΥ ΜΑΣ ΛΕΥΤΕΡΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, Αὔγουστος.
Τοῦ ἀπεσταλμένου μας.

ΣΤΗΝ «Τριανδρία», τήν ὥρα πού περνούσαμε μέ τό ταξί ἔξω ἀπό τόν καφενέ — ξέρεις, ἐκεῖ στήν ἀρχή, στά δεξί σου χέρι — τό μάτι μου ἔπεσε πάνω σ' ἕνα σταματημένο τρίκυκλο. Τό πρόσεξες. Κι' ἐνῶ εἶχες δηλώσει, πώς δέν πρόκειται νά μοῦ πῆς κουβέντα, ὥσπου νά φτάσουμε στό «Γεντί Κουλέ», βάλθηκες νά μέ τυραννᾶς :

— Τί σοῦ θυμίζει τό τρίκυκλο;

— Ὅ,τι θυμίζει καί σέ σένα.

— Ἐμένα μοῦ θυμίζει μεταφορές...

— Καί μένα.

● ΕΓΙΝΕ σιωπή. Ἔγινε σιωπή γεμάτη φασαρία — ἀπό τά κλάξον τῶν αὐτοκινήτων, τίς ὁμιλίες τῶν περαστικῶν, τό θόρυβο τῆς μηχανῆς τοῦ «Μερσεντές»...

● ΚΑΤΗΦΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ἀπό τό «Ἑπτάπυργο», ἀριστερά, ἐκεῖ πού εἶναι οἱ παράγκες μέ τίς κεραίες τῆς τηλεόρασης, δέν ἄντεξα. Γύρισα καί σοῦ εἶπα :

— Τί κάνει ὁ Γκοτζαμάνης;

— Καλά. Δουλεύει λίγο παραπέρα ἀπ' τά γραφεῖα μας.

— Ὁ Ἐμμανουηλίδης;

— Εἶχα μάθει πῶς δουλεύει σ' ἕνα κλάμπ.

— Χορευτικό κέντρο γιά νέους;

— Ναί. Παράξενο σοῦ φαίνεται;

● ΧΩΡΙΣΑΜΕ. Ἐσύ, πῆγες νά δρῆς τούς φίλους σου. Κι' ἐγώ, ἔτρεξα νά διασταυρώσω τήν πληροφορία, γιά τόν Ἐμμανουηλίδη καί τό κλάμπ.

● ΤΩΡΑ, πάλι σέ ταξί, πάλι μαζί σου, μέ δυό φύλλα τῆς «Θεσσαλονίκης» στά χέρια, σοῦ διαβάζω :

«Ὄργανα τοῦ Γ' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Θεσσαλονίκης, συνέλαβαν χθές τούς Ἀριστείδη Ντούκα, ἐτῶν 22 καί Ἰωάννη Ὀρφανίδη, ἐτῶν 25, διότι μαζί μέ ἕνα φίλο τους, πού διαφεύγει ἀκόμη τήν σύλληψη, σέ κατάσταση εὐθυμίας, κατέστρεψαν ἔπιπλα τῆς ταβέρνας «Τζοκόντα» στήν ὁδό Δημητρίου Γούναρη καί προκάλεσαν ζημίες 20.000 δραχμῶν. Οἱ δύο ταραξίες, ξυλοκόπησαν ἄγρια ἐπίσης καί τόν θαμώνα τῆς ταβέρνας Ἐμμανουήλ Ἐμμανουηλίδη, ἐτῶν 44. Οἱ συλληφθέντες, ἀποστέλλονται σήμερα στόν Εἰσαγγελέα».

— Πότε ἔγινε τό ἐπεισόδιο; ρωτᾶς.

— Ἡ ἐφημερίδα εἶναι τῆς 1ης Μαρτίου 1972.

— Διάβασέ μου καί τήν ἄλλη εἴδηση. Πότε δημοσιεύτηκε;

— Στίς 4 Μαρτίου 1972.

— Ὡραῖα, λέγε.

«Ἀπό τό Αὐτόφωρο Τριμελές Πλημμελειοδικεῖο καταδικάσθηκαν σέ φυλάκιση ἑνός ἔτους, ὁ Ἀριστείδης Ντούγκας, ἐτῶν 22 καί σέ φυλάκιση δέκα μηνῶν ὁ καθένας, οἱ Ἀνέστης Ὀρφανίδης, ἐτῶν 25, λιπαντής αὐτοκινήτων καί Χρῆστος Τσαρτσαμπαλίδης, ἐτῶν 22, χαράκτης. Οἱ ἀνωτέρω, κατηγοροῦντο γιά ἐπικίνδυνη σωματική κάκωση, φθορά ξένης ἰδιοκτησίας, ἐξύβριση καί ἀντίσταση. Συγκεκριμένα, οἱ καταδικασθέντες, πού ἔκαναν ἔφεση, ἀλλά δέν ἔχει ἀναστατικό ἀποτέλεσμα, τραυμάτισαν γιά ἀσήμαντη ἀφορμή, τόν διευθυντή τοῦ κέντρου «Τζοκόντα» Ἐμμ. Ἐμμανουηλίδη, 46 ἐτῶν».

— Ἡ ταβέρνα, στή δεύτερη εἴδηση, γίνεται κέντρο. Ὁ θαμώνας Ἐμ. Ἐμμανουηλίδης γίνεται διευθυντής τοῦ κέντρου. Καί ἡ ἡλικία του ἀλλάζει: ἀπό 44 γίνεται 46 χρόνων.

— Τίς βλέπω κι' ἐγώ τίς ἀλλαγές, ἀνάμεσα στίς δυό εἰδήσεις. Ἐκεῖνο πού δέν μπορῶ νά καταλάβω, εἶναι γιατί μέ τραβᾶς νυχτιάτικα σ' αὐτό τό μαγαζί... Πές ὅτι ὁ Ἐμμανουηλίδης, ὁ γνωστός μας Ἐμμανουηλίδης, εἶναι διευθυντής αὐτοῦ τοῦ κέντρου. Σέ τί θά σοῦ χρησιμεύση; Θά τοῦ πάρης συνέντευξη;

— Ὄχι. Μέ ἐνδιαφέρει νά δῶ, ἄν ὁ Ἐμμανουηλίδης, ὁ γνωστός μας Ἐμμανουηλίδης, διευθύνει ἕνα κέντρο ὅπου συχνάζει ἡ νεολαία.

— Κι' ἄν δέν τό διευθύνη;

— Θά πάρω μιά γεύση ἀπό τή νεολαία τῆς Θεσσαλονίκης, πού συχνάζει σέ χορευτικά κλάμπ.

— Κι' ἄν πέσουμε σέ ταβέρνα;

— Μά, δέ μοῦ λές σέ παρακαλῶ, μέ μένα εἶσαι ἤ μέ τό λιοντάρι;

ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ ΤΖΟΚΟΝΤΑ

ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ «Τζοκόντα», ὥρα ἐννέα καί μισή. Ἕνα ὑπόγειο, στήν ὁδό Δημητρίου Γούναρη. Τό ὑπόγειο, βλέπει σ' ἕνα κτίριο, ὅπου ἔχει γραφεῖα τό Σῶμα Ἐλ- «Τζοκόντα» καθώς μπαίνεις, ἕνα γραφεῖο κηδειῶν. Ἀριστερά, ἕνα καφενεῖο. Καί πιό ἀριστερά, μιά πιάτσα μέ ταξί.

● ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ «Τζοκόντα», λοιπόν. Ὄχι ταβέρνα. Χορευτικό κλάμπ. Καί ἡ μικρή ἀπέναντι, μέ τό ἀγοριστικο μαλλί καί τό χαριτωμένο μουτράκι, χαμπάρι δέ δίνει. Χαμπάρι δέ δίνει, πού τήν κυττάζω προκλητικά, μπορεῖ καί βάνουσα, ἔτσι καθώς σκύβει καί ἀγκαλιάζει ἐρωτικά τό νεαρό συνοδό της. Μοῦ ρίχνει, βέβαια, πού καί πού, καμμιά ματιά. Ἀλλά αὐτό, μόνο γιατ' εἶμαι φάτσα της. Μόνο. Ὕστερα, γέρνει πάνω στ' ἀγόρι της καί πιάνει νά τοῦ χαϊδεύη τά μαλλιά.

● ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ «Τζοκόντα», ὥρα δέκα παρά εἴκοσι. Στό ἔμπα, μόλις καί κατεβῆς τά σκαλιά, μιά φτηνή ρεπροντυξιόν τῆς Τζοκόντας, κρεμασμένη στό κούτελο τοῦ δοκαριοῦ, νά σέ κυττάη μέ κεῖνο τό μισό χαμόγελο — νά σέ καλωσωρίζη καί νά σέ διώχνη.

● ΤΑ ΦΩΤΑ εἶναι χαμηλωμένα. Πολύ χαμηλωμένα. Ἀλλά ὁ ἐνισχυτής, ἀνοιγμένος στό τέρμα, σοῦ μαστιγώνει τό κορμί χωρίς διακοπή. Στήν πίστα, ἕνας νεαρός μέ γένεια κι' ἕνα καουμπόϊκο καπέλλο ριγμένο στό σβέρκο, χορεύει παλαβά, χτυπώντας τίς παλάμες του — μιά μπρός, μιά πίσω. Τό ἴδιο παλαβά χορεύει κι' ἡ ξανθιά μέ τό παντελόνι, ἀριστερά — ἡ ξανθιά πού μέ κύτταξε παράξενα, μόλις μ' ἀντίκρυσε νά κατηφορίζω τίς σκάλες.

● ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ «Τζοκόντα», ὥρα δέκα παρά τέταρτο. Τό γκαρσόν, εἶναι πολύ νέο παιδί. Ἀπ' τό λαιμό του, κρέμετ' ἕνα λουρί, πού κρατάει στήν ἄκρη του ἕνα κομμάτι σίδερο - νόμισμα, χαλκά, οὔτε πού ξέρω. «Τί θά πάρετε;» «Μιά Κόκα - Κόλα» «Κι' ἐσεῖς;» «Μιά Κόκα - Κόλα».

● ΣΟΥ ΛΕΩ νά πᾶς ὥς τή γωνιά δεξιά, ὥς τό νεαρό πού φροντίζει γιά τή μουσική, νά δῆς ἄν τό πρόσωπο πού ψάχνω βρίσκεται στό μπάρ καί κάνει κουμάντο. Πᾶς, ἀλλά γυρίζεις ἄπραγος. Τό πρόσωπο δέν εἶν' ἐκεῖ.

● ΕΝΑ κοπελλάκι — δεκάξη; Δεκαοχτώ; — μέ ἐφαρμοστό ἄσπρο παντελόνι, μ' ἕνα μπλουζάκι πού τοῦ ἀφήνει ἀκάλυπτη τή μέση, ἔρχεται καί κάθεται πλαί μου.

— Πῶς σέ λένε;

— Δημήτρη. Ἐσένα;

— Χριστίνα.

— Εἶσαι πολύ ὄμορφη.

— Μᾶς τάπαν κι' ἄλλοι. Τίποτα καινούργιο;

— Εἶσαι φοιτήτρια;

— Μᾶς δουλεύεις;

— Ὄχι. Ἔτσι δείχνεις.

● ΜΟΡΦΑΖΕΙ. Τά χειλάκια της, γίνονται μιά ὁλοστρόγγυλη βούλα κόκκινο μέλι.

— Χορεύεις;

— Ὄχι. Δέν ξέρω νά χορεύω.

— Τότε γιατί κατέβηκες ὡς ἐδῶ;

— Ἀπαγορεύεται ὅταν δέν χορεύης;

— Δέν ἀπαγορεύεται, ἀλλά τί ἤρθες νά κάνης; Μάτι;

— Τί θά πῆ μάτι;

— Μή κάνης τόν ἀνήξερο!

● ΕΧΩ μιά λύπη καί μιά μοναξιά καί σύ, δίπλα μου, δέ μέ βοηθᾶς. Χαζεύεις τή μικρή καί ψάχνεις νάβρης τρόπο γιά νά τήν τουμπάρης...

— Ἄν ἡ δεσποινίς εἶναι γιά ἕνα σέϊκ, ἔχει μπροστά της τόν καλύτερο χορευτή τῆς Ἀθήνας!

— Βαρυέμαι... Πάρε μιά ἄλλη, ἄν σοῦ κάνη κέφι καί χόρεψε.

— Ἐγώ, θέλω νά χορέψω μέ σένα.

— Ἐγώ, δέν εἶμαι!

● ΚΑΙ φεύγει.

● ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ «Τζοκόντα», ὥρα δέκα. Ὥρα δέκα, κι' ὅλο μπαίνουν ἀγόρια καί κορίτσια, κορίτσια κι' ἀγόρια, δεκαοχτώ χρόνων, δεκαεννιά, εἴκοσι, ὄμορφα παιδιά, ζωντανά, μ' ἕνα τρελλό ρυθμό νά γεμίζη κραδασμούς τά κύτταρά τους. Δέν θυμάμαι νάχω ξαναδῆ, τόσο ὄμορφα κορίτσια, τόσο ὄμορφα ἀγόρια, μαζεμένα σ' ἕνα τόσο μικρό χῶρο, σέ μιάν ὥρα μέσα...

● Η ΜΙΚΡΗ μέ τό νόστιμο μουτράκι, ἡ ἴδια μικρή, ἀπέναντι ἀνάβει τσιγάρο. Σηκώνεται, μοῦ ρίχνει μιά κοροϊδευτική ματιά καί πέφτει στήν ἀγκαλιά ἑνός νεοφερμένου. Στό τραπέζι μας, πλησιάζει ἕν' ἄλλο κορίτσι. Ψηλό, μελαχροινό - χελιδόνι. Κάθεται δίπλα μας καί κυττάζει αὐτούς πού χορεύουν.

— Ἐσένα πῶς σέ λένε;

— Ἑλένη. Γιατί ρωτᾶς;

— Ἔρχεσαι συχνά ἐδῶ;

— Κάθε μέρα. Ἐδῶ εἶναι τό σπίτι μου!

— Οἱ γονεῖς σου; Τί λένε οἱ γονεῖς σου;

— Τί νά ποῦν οἱ γονεῖς μου; Κάνω τίποτα κακό; Χορεύω, διασκεδάζω, φλερτάρω — αὐτό εἶν' ὅλο. Βρίσκετε τίποτα κακό σ' ὅλα αὐτά;

● ΔΕΝ προλαβαίνω νά τῆς ἀπαντήσω, γιατί ἔχει κι' ὅλας πεταχτῆ στήν πίστα. Ἔχει πεταχτῆ στήν πίστα καί χορεύει παθητικά μ' ἕνα νεαρό.

● ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ «Τζοκόντα», ὥρα δέκα καί τέταρτο. Τώρα, ἀνάβουν ἀπ' ἀριστερά κάτι θαμποί προβολεῖς. Ἀνοίγουνε τέσσερις τρύπες στό σκοτάδι καί τό φῶς ἀκουμπάει στήν πίστα. Στήν πίστα, ὅπου συμπλέκονται σ' ἕνα χορό πού δέν ξέρω, ἕνα, δυό, τέσσερα ζευγάρια. Τό πρόσωπο, ὅμως, πού περιμένουμε, δέ λέει νά φανῆ. Κι' οὔτε μπορῶ νά ρωτήσω τό γκαρσόνι, ἀθῶα τάχα, «τί γίνεται ὁ Ἐμμανουηλίδης;» Φαίνεται πονηρεμένο παιδί.

● ΑΠΛΩΝΕΙΣ τό χέρι καί πιάνεις ἕνα κατάλογο. Μοῦ διαβάζεις: «Ζαχαροπλαστεῖον Παυλίδη. Π. Παυλίδη. Βασιλίσσης Ὄλγας 80».

— Μά ἐδῶ εἶναι ἡ καφετερία Τζοκόντα.

— Τό γράφει κι' αὐτό ὁ κατάλογος. Μέ μελάνι.

— Τί γράφει;

— Τζοκόντα, Καφετερία. Καί δίπλα ἀπό τή λέξη «Ὑπεύθυνος», Ἐμμανουήλ Ἐμμανουηλίδης, ὄνομα πού εἶναι σβημένο μέ μελάνι.

● ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ «Τζοκόντα», ὥρα δέκα καί μισή. Φεύγουμε. Μπαίνουμε στό πρῶτο ταξί τῆς πιάτσας. Τήν ὥρα πού τό αὐτοκίνητο ξεκινάει, ρωτᾶς τόν ταξιτζή :

— Ἐδῶ δουλεύεις;

— Ἐδῶ.

— Ξέρεις κόσμο ἀπό τή γειτονιά;

— Ὄλους σχεδόν. Γιά ποιόν ἐνδιαφέρεσαι;

— Στό κλάμπ, πού χορεύουν τά παιδιά, διευθυντής εἶναι ὁ Ἐμμανουηλίδης;

— Δέν ξέρω - δέν ξέρω. Μή μ' ἀνακατεύεις μέ τέτοια πράγματα...

ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΛΛΗ ΟΧΘΗ

ΣΤΟ βιβλιοπωλεῖο, στό στενάκι, ὁ ὑψηλόσωμος νέος μέ τό φωτεινό πρόσωπο, ἀπαντάει πρόθυμα στίς ἐρωτήσεις μου :

— Δέν νομίζω ὅτι ὑπάρχει κρίση στήν ἀγορά τοῦ βιβλίου... Ἐμεῖς, ἐδῶ, σ' αὐτό τό βιβλιοπωλεῖο, ἔχουμε μπόλικη κίνηση. Τώρα, μόνο, λόγω καλοκαιριοῦ, παρατηρεῖται κάποια ὕφεση...

— Ἡ ὕφεση αὐτή παρατηρεῖται κάθε καλοκαίρι;

— Ναί. Ἡ δική μας πελατεία, εἶναι κυρίως νέοι. Νέοι, πού σπουδάζουν στό Πανεπιστήμιο. Κι' οἱ νέοι αὐτοί, τά καλοκαίρια, φεύγουν ἀπό τή Θεσσαλονίκη — πηγαίνουν στά χωριά τους, στά σπίτια τους.

— Εἶναι παρήγορο τό ὅτι οἱ νέοι διαβάζουν...

— Σᾶς εἶπα: τό δικό μας βιβλιοπωλεῖο συντηρεῖται ἀπό τή νεολαία κυρίως. Δέκα πελάτες νέοι, δυό - τρεῖς ἡλικιωμένοι.

— Καί τί διαβάζουν;

— Ὅ,τι πιό καινούργιο καί προοδευτικό, σέ πεζογραφία, σέ ποίηση, σέ δοκίμιο.

— Στόν νεοφερμένο, δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση, ὅτι ἡ μεγάλη μάζα τῆς νεολαίας, ἐνδιαφέρεται κυρίως γιά τό ποδόσφαιρο. Γιά τόν ΠΑΟΚ καί γιά τόν Ἄρη.

— Ἡ ἐντύπωση εἶναι ἀπατηλή. Πράγματι, ὅλοι σχεδόν οἱ νέοι τῆς Θεσσαλονίκης, ἐνδιαφέρονται γιά τόν ΠΑΟΚ, τόν Ἄρη, τόν Ἡρακλῆ. Αὐτό, ὅμως, δέν τούς ἐμποδίζει νά σκέφτωνται καί νά διαβάζουν. Τό ποδόσφαιρο, εἶναι γιά μιά στιγμή. Τό διάβασμα, γιά ὅλες τίς ὧρες.

— Ὑπάρχει τίποτα καινούργιο, αὐτό τόν καιρό, ἀπό Πεντζίκη, ἀπό Ἀναγνωστάκη...

— Δυστυχῶς, ὄχι.

— Τά τοπικά περιοδικά ἐξακολουθοῦν νά βγαίνουν;

— Βεβαίως. Μόνο τό «Τράμ» ἔκλεισε. Ἡ «Νέα Πορεία» κυκλοφορεῖ κανονικά. Τό ἴδιο κι' ἡ «Διαγώνιος». Τελευταία, βγῆκε κι' ἕνα καινούργιο περιοδικό — ὁ «Ἑξάντας». Παρουσιάζει ἐνδιαφέρον.

ΚΑΝΟΥΝ ΑΝΤΙΠΡΑΞΗ

Ο ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΧΑΣ εἶναι ὁ πιό κατατοπισμένος πάνω στά θέματα τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν. Συζητᾶμε στά γραφεῖα τῶν «Νέων» στή Θεσσαλονίκη:

— Πόσες αἴθουσες ἐκθέσεων λειτουργοῦν ἐδῶ;

— Πέντε. Πρῶτα - πρῶτα, ἡ «Τέχνη», Μακεδονική Καλλιτεχνική Ἑταιρία, πού ἱδρύθηκε τό 1952. Τό σωματεῖο αὐτό, ἀπό τό 1960, ὀργανώνει τακτικά στίς αἴθουσές του, ἐκθέσεις ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς, χαρακτικῆς κλπ.

— Μόνο στίς ἐκθέσεις στέκεται αὐτό τό σωματεῖο;

— Ὄχι. Κάνει κι' ἄλλες ἐκδηλώσεις. Ὁμιλίες, συναυλίες, ἐλεύθερα μαθήματα. Πρέπει, πάντως, νά πῶ, ὅτι στή δεκαετία πού πέρασε, ἡ «Τέχνη» στάθηκε ὁ κύριος πόλος ἕλξης στόν τομέα τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν στή Θεσσαλονίκη.

— Οἱ ἄλλες τέσσερις αἴθουσες;

— Εἶναι τοῦ Γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου «Γκαῖτε», πού παραχωρεῖ τίς αἴθουσές του γιά τήν ὀργάνωση ἀτομικῶν, ἀλλά καί ὁμαδικῶν ἐκθέσεων, τό Γαλλικό Ἰνστιτοῦτο, ἡ Ἀμερικανική Ὑπηρεσία Πληροφοριῶν, πού ὀργανώνει ἐκθέσεις μᾶλλον περισταση-κά, καί ἡ ἰδιωτική αἴθουσα «Ζήτα - Μί».

— Ἄλλη αἴθουσα πρόκειται νά λειτουργήση;

— Ναί, τώρα τόν Σεπτέμβριο. Εἶναι ἡ γκαλερί «Κοχλίας», πού δημιούργησα ἐγώ.

— Οἱ αἴθουσες τῶν ξένων, ἄς ποῦμε, ἀποστολῶν («Γκαῖτε» Γαλλικό Ἰνστιτοῦτο καί Ἀμερικανική Ὑπηρεσία Πληροφοριῶν), ὀργανώνουν ἐκθέσεις Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν;

— Μάλιστα.

— Ἔτσι, ὅμως, δέν κάνουν «ἀντίπραξη» στίς ντόπιες γκαλερί;

— Φυσικά.

— Κάτι, συνεπῶς, πρέπει νά γίνη πρός αὐτή τήν κατεύθυνση. Ἐσύ, σάν εἰδικός, τί θά πρότεινες;

— Κατά τή γνώμη μου, καλό θά ἦταν, τό ἐνδιαφέρον τους νά στραφῆ στήν ὀργάνωση μεγάλων ἐκθέσεων, ἀτομικῶν καί ὁμαδικῶν, Γερμανῶν, Γάλλων καί Ἀμερικανῶν καλλιτεχνῶν —καλλιτεχνῶν τῶν χωρῶν πού ἐκπροσωποῦν αὐτές οἱ ὑπηρεσίες καί τά ἰνστιτούτα.

— Δέν θά ἦταν, ἴσως, χρήσιμο, νά ἀναλάμβαναν καί τήν ὀργάνωση ἐκθέσεων Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν, στή Γερμανία, τή Γαλλία καί τήν Ἀμερική;

— Δέν θά ἦταν ἁπλῶς χρήσιμο. Θά ἦταν προσφορά.

— Ἄς πᾶμε σ' ἕνα ἄλλο, τελευταῖο θέμα: ἀναγγέλθηκε πέρυσι, ὅτι, μέ τή συμβολή τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας, πού παραχώρησε μερικά ἔργα πού εἶχε στή διάθεσή της, τή βοήθεια τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης καί τή συνεργασία τοῦ Ὑπουργείου καί τοῦ Δήμου, θά ἐδημιουργεῖτο ἐδῶ ἕνα Μουσεῖο Σύγχρονης Τέχνης. Τί ἀπέγινε;

— Οἱ πίνακες, κρεμάστηκαν προσωρινά, σέ αἴθουσες πού παραχώρησε τό Λαογραφικό Μουσεῖο Θεσσαλονίκης, μέ τήν προοπτική, ὅτι τό Μουσεῖο Σύγχρονης Τέχνης θ' ἀποκτήση κάποτε δική του στέγη.

— Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι θά ἀποκτήση γρήγορα στέγη. Ἀφοῦ προηγουμένως, βέβαια, ἀποκτήση κάποιον ὑπάλληλο, κάποιον κλητήρα ἔστω...

— Θάθελα νά προτείνω κάτι, πού ἔχει μιά σχέση μέ τήν ὑπόθεση.

— Τό γράφω.

— Ἀντί νά ὑπάρχη διασπορά, γιατί νά μή συντονισθοῦν οἱ ἐνέργειες τῶν ἁρμοδίων, ὥστε τά ἔργα τέχνης τοῦ Πανεπιστημίου, τῆς Δημοτικῆς Πινακοθήκης καί τοῦ Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, νά συγκεντρωθοῦν σ' ἕνα οἴκημα, κάτω ἀπό τήν ἴδια στέγη; Ἔτσι, θά γινόταν κάτι σημαντικό στή Θεσσαλονίκη.

ΜΙΛΑΜΕ ΓΙΑ ΘΕΑΤΡΟ

ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ τῶν «Νέων» στή Θεσσαλονίκη καί πάλι. Μιλᾶμε γιά θέατρο. Μ' ἕνα νέο, πού μετέχει στή «Θεατρική Ἑταιρία Θεσσαλονίκης» — στό θεατρικό ἐργαστήρι τῆς «Τέχνης». Λέει:

— Ξεκινήσαμε ἀπό τό Πανεπιστήμιο στά 1965—66, μέ τόν Φοιτητικό Ὅμιλο Θεάτρου – Κινηματογράφου (Φ.Ο.Θ.Κ.).

— Τί ἀνεβάσατε τότε;

— Ἀνεβάσαμε στό Βασιλικό Θέατρο, τούς «Φυσικούς» τοῦ Ντύρενματ καί τόν «Ἀλκάδη τῆς Θαλαμέα» τοῦ Καλντερόν. Τήν ἑπόμενη χρονιά, δουλέψαμε πάνω στό «Ὄνειρο καλοκαιριάτικης νύχτας», τοῦ Σαίξπηρ, πού τό παρουσιάσαμε μέ ξεχωριστή ἐπιτυχία, στό ἀμφιθέατρο τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου.

— Ὑπῆρχε, δηλαδή, τότε, ἕνα θέατρο γιά τούς φοιτητές, μέσα στό Πανεπιστήμιο.

— Μάλιστα. Καί ἡ ὀργάνωσή του ἦταν ἀποτέλεσμα τοῦ μόχθου τῶν φοιτητῶν καί τῆς συμπαραστάσεως ὁρισμένων καθηγητῶν. Τό πιό σημαντικό: τό ἔμψυχο ὑλικό αὐτοῦ τοῦ θεάτρου, τό ἀποτελοῦσαν φοιτητές, πού παράλληλα ἦσαν καί σπουδαστές Δραματικῶν Σχολῶν.

— Πολύ ὡραῖα.

— Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1967, ὁ Φ.Ο.Θ.Κ. ἔκλεισε. Τότε, ὅλοι μας, μείναμε χωρίς θεατρική στέγη. Εἴχαμε, ὅμως, παραπανήσια ὄρεξη νά συνεχίσουμε, αὐτό πού μέ τόσους κόπους εἴχαμε καταφέρει. Ἔτσι, τόν Φλεβάρη τοῦ 1968, βρεθήκαμε νά παίζουμε στή σκηνή τοῦ Γαλλικοῦ Λυκείου Θεσσαλονίκης, τά μονόπρακτα τοῦ Ἀντάμωφ «Ὁ καθηγητής Ταράν» καί «Ἡ πολιτική τῶν ὑπολειμμάτων».

— Εἴχατε ἐπιτυχία;

— Μοναδική γιά τά δεδομένα τῆς Θεσσαλονίκης! Σέ πέντε μέρες, παρακολούθησαν τίς παραστάσεις 2.500 θεατές! Κι' οἱ περισσότεροι ἦσαν φοιτητές.

— Γιατί μόνο πέντε μέρες;

— Οἱ παραστάσεις θά μποροῦσαν νά συνεχισθοῦν γιά πολύ καιρό, ἀλλά ἡ αἴθουσα ἦταν ἀδύνατο νά μᾶς δοθῆ...

— Τί κάνατε κατόπιν;

— Τό 1969, τά περισσότερα ἀπό τά στελέχη μας, πού ἦσαν μόνο φοιτητές, ἔφυγαν, γιά διάφορους λόγους. Μείναμε, τότε, πολύ λίγοι, πού παράλληλα μέ τίς πανεπιστημιακές μας σπουδές, σπουδάζαμε σέ Δραματικές Σχολές. Κι' ἐμεῖς οἱ λίγοι, ἀρχίσαμε νά ἀνεβάζουμε διάφορα μονόπρακτα σέ μπουάτ. Αὐτό κράτησε ὅλο τό 1969. Τόν ἑπόμενο χρόνο, ἡ Μακεδονική Καλλιτεχνική Ἑταιρία «Τέχνη», μᾶς παραχώρησε στέγη καί οἰκονομική ἐνίσχυση, γιά νά ἀνεβάσουμε ἔργα στήν αἴθουσά της. Τό πρῶτο ἔργο ἦταν τό «Φαντό καί Λίζ» τοῦ Ἀραμπάλ. Στά 1971, μιά ἐκλογή ἀπ' τό «Spectacle» τοῦ Πρεβέρ καί φέτος τό «Ὁ ἄνδρας εἶναι ἄντρας» τοῦ Μπρέχτ.

— Ἀπ' ὅλην αὐτή τή δουλειά, εἴχατε οἰκονομικά ὀφέλη;

— Ὄχι. Κανένα, ἀπολύτως κανένα οἰκονομικό ὄφελος. Καταφέραμε, ὅμως, νά ἀποκτήσουμε κοινό. Ἐπιπλέον, φτιάξαμε μιάν ὁμάδα, πού μέ ὄρεξη ἐρασιτέχνη καί εὐσυνειδησία ἐπαγγελματία, προσπαθεῖ νά πραγματοποιήση τά σχέδιά της.

Τή Δευτέρα

ΠΑΙΔΕΙΑ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ

Στή Θεσσαλονίκη

ΘΕΑΤΡΟ – ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ

— Ποιά εἶναι τά σχέδιά σας;

— Πολλά. Θέλουμε νά κάνουμε ἕνα θέατρο, πού θάναι «ἀντίλογος» πρός τήν Κρατική Σκηνή. Ἔχουμε σκοπό, νά δημιουργήσουμε θεατρική παιδεία στή Θεσσαλονίκη, πρίν προλάθουν νά χαλάσουν τό κοινό διάφοροι θίασοι, πού ἔρχονται ἐδῶ, μόνο καί μόνο γιά νά τά «οἰκονομήσουν». Ὕστερα, μᾶς ἐνδιαφέρει πρώτιστα, νά ἀνεβάσουμε ἑλληνικά ἔργα. Καί τό πιό σπουδαῖο: ἡ ὁμάδα μας δέν πρόκειται νά ἀσχοληθῆ μέ τά προβλήματα τοῦ σουηδικοῦ, τοῦ γερμανικοῦ ἤ τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ. Θά ἀσχοληθῆ μέ τά προβλήματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Αὐτή τή στιγμή, στόν ἑλληνικό χῶρο, ὑπάρχουν τεράστια προβλήματα, πού καί τό θέατρο, ἀπό τή σκοπιά του, μπορεῖ νά βοηθήση στήν ἐπίλυσή τους. Ἄν δέν τό κάνη αὐτό, ἴσως νά μήν ὑπάρχη λόγος ὕπαρξής του.

— Συμφωνῶ ἀπόλυτα. Βρίσκω, ὅμως, πώς θάχετε δυσκολίες στήν πορεία σας.

ΟΚΤΩΒΡΗ ΜΕ ΜΠΡΕΧΤ

— Τό ξέρω. Καί τό ξέρουμε ὅλοι μας. Τό πιεστικώτερο πρόβλημα, ὥς τώρα, ἦταν τό πρόβλημα τῆς στέγης. Ἡ αἴθουσα τῆς «Τέχνης» χρησιμοποιεῖται γιά ἐκθέσεις ζωγραφικῆς, συναυλίες, διαλέξεις καί γιά μουσικό ἐργαστήρι. Καταλαβαίνετε, συνεπῶς, κάτω ἀπό ποιές συνθῆκες κάναμε πρόβες, γιά νά παρουσιάσουμε τή δουλειά μας στό κοινό. Ὕστερα, ὑπάρχει πάντοτε, τό πρόβλημα τῆς στελέχωσης τοῦ «Ἐργαστηριοῦ».

— Ποῦ βρίσκεται τό πρόβλημα;

— Αὐτούς πού ἀποφοιτοῦν ἀπό τίς Σχολές τῆς Θεσσαλονίκης, τούς τραβάει ἡ Ἀθήνα ἤ τούς ἀπορροφᾶ, σάν χορωδούς, τό Κρατικό Θέατρο. Ἐμεῖς ὥς τώρα, δέν μπορούσαμε νά τούς προσφέρουμε τίποτα ἀπό οἰκονομική πλευρά. Δέν μπορούσαμε νά τούς προσφέρουμε «ἐπαγγελματισμό». Πολλά ἀπ' αὐτά τά παιδιά, εἶχαν πιεστικές οἰκονομικές ἀνάγκες. Κι' αὐτό, ἦταν ἐμπόδιο γιά τή συνεργασία μας. Σκέφτομαι, ὅτι

● Συνέχεια στή σελίδα 11

Καφετερία «Τζοκόντα», ὥρα 10. "Ὥρα δέκα, κι' ὅλο μπαίνουν ἀγόρια καί κορίτσια, 18 χρόνων, 19, 20, ὄμορφα παιδιά, ζωντανά, μ' ἕνα τρελλό ρυθμό νά γεμίζη κραδασμό τά κύτταρά τους...».

ΕΧΕ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΕΡΙΑ!
ΕΧΕ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ...
ΥΠ. 1.72